

יזכור / אהוביה מלכין (על בסיס הנוסח של ברל כצנלסון)

1

נוסח א'

יזכור עם ישראל את בְּנֵיו וּבְנוֹתָיו,
אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בַּמֶּאֱבֶק עַל הַמְּדִינָה בְּדָרָה,
וְאֵת חַיְלֵי צָבָא הַהֲגָנָה לְיִשְׂרָאֵל,
אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּמִלְחָמוֹת יִשְׂרָאֵל.

נוסח ב'

יזכור עם ישראל את בְּנֵיו וּבְנוֹתָיו, הַנְּאֻמָּנִים וְהָאֲמִיצִים,
חַיְלֵי צָבָא הַהֲגָנָה לְיִשְׂרָאֵל,
וְכָל לוחמי המחתרות וְחֲטִיבוֹת הַלוחֲמִים בְּמַעֲרְכוֹת הָעָם,
וְאֲנָשֵׁי קְהֵלוֹת הַמוֹדִיעִין, הַבְּטָחוֹן, הַמְּשֻׁטָּרָה וְשֵׁרוֹת בְּתֵי הַסֵּהָר,
אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּמִלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל,
וְכָל מִי שֶׁנִּרְצָחוּ בְּאֶרֶץ וּמְחוּצָהּ לָהּ בְּיַד מְרַצְחִים מְאָרְגָּנֵי הַטָּרוֹר.

ההמשך משהל' של הנוסחים

יזכור ישראל וְיִתְבָּרַר בְּזַרְעוֹ וְיֵאבֵל עַל זֵיו הָעֲלוּמִים
וְחֻמַּדַּת הַגְּבוּרָה וְקִדְשַׁת הַרְצוֹן וּמְסִירוֹת הַנְּפֶשׁ
שֶׁל הַנְּסֻפִּים בְּמַעֲרְכוֹת הַכְּבָדוֹת.
יְהִיו גִּבּוּרֵי הַדָּרוֹר וְהַנְּצָחוֹן הַנְּאֻמָּנִים וְהָאֲמִיצִים / יְהִיו חַלְלֵי מַעֲרְכוֹת יִשְׂרָאֵל עֲטוּרֵי הַנְּצָחוֹן
חֲתוּמִים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דוֹר.

שאלות לדיון

- 1 על מי מוטלת חובת הזיכרון? את מי או מה מבקש ה'יזכור' לזכור?
- 2 למה מכונים הנופלים "בנים" ו"בנות" ולא רק "חיילים" ו"חיילות" או "לוחמים" ו"לוחמות"?
- 3 במקור, ברל כצנלסון כתב את ה'יזכור' לזכר שמונת הנופלים בקרב תל חי. בגרסת המקור הסיום הוא "אל ישקוט ואל ינחם ואל יפוג האבל עד בוא יום בו ישוב ישראל וגאל אדמתו השדודה". מהי הנחמה על האובדן לפי דבריו?
- 4 למה, לדעתך/ם, השתנה הסיום ב'יזכור' לחיילי צה"ל?
- 5 השוו בין הנוסחים: אילו כוחות ביטחון מוזכרים בכל נוסח? כיצד מכונים הלוחמים? למה לדעתכם בחרו את נוסח ב' (שמתחיל בצד שמאל) כ'יזכור' הרשמי?

2 בהתקדש / חיים גורי

לחיות עם הצער. עם פני רעים הנשמרים בנעורי-הנצח של התמונות. עם פני בנים ונכדים ונינים הממשיכים להלחם בארץ הזאת העייפה להורגים.

לחיות עם מלחמת העצמאות הנמשכת, עם תחושת הצדק המפעמת בלב הצבא הזה אשר עלה מן המחותרת, אשר נוצר בסערת הקרב, לחיות כנרדף בעמים אשר כבש את חירותו, אשר גאל את אדמתו השדודה.

...

לחיות ולבנות את הארץ הזאת, לחיות ולעלות, לחיות ולהעלות.

לחיות עם סבלנותה של אומה בת אלפי שנים, עם התלהבותה הקנאית של אומה צעירה הנוצרת על האבנים, לחיות למרות הכל, לחיות ולבנות את גשרי השלום.

לחיות ולכונן בארץ ישראל את החברה החדשה, את חברת הצדק ועילוי האדם.

ליצור תרבות עברית, לקדש את אוצרותיה, לקרוע את כל החלונות אל כל הטוב והיפה בתרבות האדם.

לנשוח שפתיים ולחיות. לקוות ולהיות. לעבוד קשה ולהחיות. לתקן מעוות ולחיות.

לפתוח לבבות. ללמוד מן הניסיון. לחיות את הרגעים הקטנים ואת השנים הגדולות, את הזוטות,

את ההבלים ואת התקופה הסוערת.

לחיות עם הצער, לחיות עם אמונה.

חיים גורי מתאר מציאות של ניגודים שעולים במחשבה לקראת הימים הלאומיים. אילו מהניגודים אופייניים ליום הזיכרון? מה עומד מולם?

המילה שחוזרת על עצמה בדברים של גורי היא "לחיות" – למה הכוונה?

"לחיות עם הצער. לחיות עם האמונה" – האם משתמע מן הדברים שצער ואמונה הם הפכים? מה דעתכם על הזיקה בין צער לאמונה?

שאלות לדיון

3 הרהורים לאור לפידים דולקים | דבי קורתי

קיבוץ כפר רופין, 1973

... הרבה פעמים ביום אני חושבת על החברים היקרים שלנו, שנפלו במערכה, ואתמול, בתהלוכת הלפידים, כשעמדנו כולנו בחושך, ולפתע הגיחה בתוך החשיכה הכתובת הזוהרת: נס גדול היה פה – לא נתנו לי המחשבות מנוח. חושך ואור מסביב – וחושך ואור בלבנו.

נס גדול היה פה – כאז, בימי מלחמת המכבים ביוונים, כן היו במלחמת היהודים ביום הכפורים. נס גדול, ועוד איזה נס! הדפנו את אויבינו לבסוף ויכולנו להם, אך במחיר יקר של מיטב בנינו, שנפלו במערכה עקובה מדם זו. כמה זמן עוד נגזר עלינו לחיות כשחושך ואור משמשים בחיינו בערבוביה? כשעל כל דבר טוב, משמח, מעיב דבר עצוב וקודר.

בחג החנוכה, בתהלוכת הלפידים, כשהחנוכה הגדולה והיפה, זכר לגבורת המכבים, זרה על התל מנגד, חשבתי על המשפחות החיות בינינו, שאיבדו את יקיריהן, ושלגביהם דיבורים על גבורה, ומלחמות היהודים באויביהם, הם לא רק מקראות, שירים וסיפורים, אלא אובדן חיים, אובדן חיים של היקרים להם. בחג החנוכה, חג כל כך נעים ועליז לילדים, חג האור – מעיב השחור על האור שבקרבונו.

מי ייתן ונס גדול יהיה פה – ולא נדע עוד שכול ויגון – "זמי אשר לב לו הצמא לאור יישא את עיניו ולבו אלינו לאור – ויבוא".

2 האם הערבוביה בין אור לחושך נכונה גם ביום הזיכרון? מה יכול לתת אור ביום הזה?

2 בדבריה, מתייחסת הכותבת לשיר "אנו נושאים לפידים" שכתב אהרון זאב (לחן: מרדכי זעירא):

אָנוּ נוֹשְׂאִים לְפִידִים בְּלִילוֹת אֶפְלִים. זוֹרְחִים הַשְּׂבִילִים מִתַּחַת רַגְלֵינוּ וּמִי אֲשֶׁר לֵב לוֹ הַצֵּמָא לְאוֹר יִשָּׂא אֶת עֵינָיו וְלֵבו אֶלֵינוּ לְאוֹר וְיִבּוֹא!	נֵס לֹא קָרָה לָנוּ פֶּר שְׂמֹן לֹא מְצָאנוּ. לְעֵמֶק הַלְכָנוּ, הִהָרָה עָלֵינוּ, מַעֲיָנוֹת הָאוֹרוֹת הַגְּנוּזִים גְּלֵינוּ.	נֵס לֹא קָרָה לָנוּ פֶּר שְׂמֹן לֹא מְצָאנוּ. בְּסָלַע חֲצַבְנוּ עַד דָּם וַיְהִי אוֹר!
--	---	--

2 "נס לא קרה לנו". במה שונה עמדתה של הכותבת ממה שנאמר בשיר?

2 "זמי אשר לב לו הצמא לאור יישא את עיניו וליבו אלינו לאור ויבוא". מי הם "אלינו" מבחינת

הכותבת? מה הוא האור לדבריה? האם היא מבטאת את רוח השיר או סותרת אותו?